

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven
uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

red. en sekr. riouwstraat 59, wormerveer
adm.: kon. wilhelminalaan 38, leersum

J. C. SCHAEFFER — EMMELOORD

Wandelen in de waarheid

**„Groter blijdschap
ken ik niet,
dan dat ik hoor, dat
mijn kinderen in
de waarheid wandelen.”**

3 Johannes : 4

Vader trots

Een predikant ontmoette op een receptie een bejaarde man. Al gauw kwam het gesprek op de kinderen van deze man. Hij had alle reden om trots op hen te zijn. Ze hadden allen (hij had er zes) een behoorlijke positie bereikt. Het was voor de man een genot om er over te praten. Maar plotseling zei hij: „Maar dominee, weet u wat ik het fijnste vind? Dat al mijn kinderen Jezus Christus kennen als hun Heiland. Daar ben ik het meest blij om.” Hij had het ook kunnen zeggen met de woorden van Johannes: „Groter blijdschap ken ik niet, dan dat ik hoor, dat mijn kinderen in de waarheid wandelen.”

Een goed getuigenis

Johannes schrijft dit aan Gajus om wat hij van hem gehoord heeft. We weten maar weinig van deze Gajus. We weten niet waar hij gewoond heeft, niet wat zijn beroep was, niet of hij getrouwd was en kinderen had. Maar wat we weten is het fijnste wat er van een mens te weten valt. Johannes heeft een bijzonder goed getuigenis van hem ontvangen. En Johannes wordt er

warm van. Want Gajus is zijn kind, door zijn getuigenis geboren tot het nieuwe leven uit de Geest. Wat is het dan heerlijk om te horen hoe dat leven stand houdt, doordat zijn kinderen in de waarheid wandelen.

Zien waar je loopt

Ik vermoed dat weinigen in de taal van alledag de woorden 'waarheid' en 'wandelen' in deze combinatie gebruiken. Wandelen doe je in een park. En de waarheid wordt gesproken. Hoe kun je in de waarheid wandelen? Een andere uitdrukking, die Johannes meer dan eens gebruikt, is duidelijker: 'wandelen in het licht'. En als hij ons daartoe aanspoort, dan hebben we daar weinig moeite mee. Wie (verliefde mensen uitgezonderd) wandelt nu graag in het donker. In het licht zie ik hoe de wereld om me heen er uit ziet. Dan zie ik de bocht in de weg, die ik moet volgen als ik niet in de sloot terecht wil komen. Dan zie ik de steen of de boomwortel, waar ik anders over gestruikeld was. In het licht zie ik de werkelijkheid. Anders gezegd: de waarheid. Wandelen in het licht is dus hetzelfde als wandelen in de waarheid.

Maar aan het daglicht heb ik niet voldoende om de weg door het leven te vinden. Daar heb ik ander licht voor nodig. Dat kan ik vinden in de Schrift. Dat vind ik in Jezus Christus. Hij is het Licht in deze wereld en Hij is de waarheid in eigen persoon. Wandelen in de waarheid is wandelen achter Jezus

aan. Dat is doen zoals Jezus heeft gedaan.

Leer en leven

Ja, de waarheid moet gedáán! Over het algemeen rekenen wij ons wel tot dat deel van kerkelijk Nederland, dat er op uit is voor de waarheid pal te staan. We hebben warme sympathie voor elke geleerde, die ons komt bewijzen dat het scheppingsverhaal aardig overeen komt met de resultaten van wetenschappelijk onderzoek. Wie beweert, dat feiten uit het leven van Jezus als de maagdelijke geboorte of de opstanding niet echt gebeurd zijn, krijgt bij ons geen voet aan de grond. We huiveren terug voor de mening, dat we gerust op ingrijpende punten van mening mogen verschillen met de apostel Paulus, omdat hij ook maar een feilbaar mens was. Wie zo de waarheid geweld aandoet is onder ons op zijn minst hoogst verdacht!

Maar hoe goed het ook is de waarheid te verdedigen, zij is ons allereerst bekend gemaakt om haar te dóen. Wie belijdt dat de bijbel een onfeilbaar gezag heeft, heeft als eerste roeping zich door de bijbel te laten zeggen. Wie volhoudt dat wij niet van de apen afstammen, maar geschapen zijn naar het beeld van God, zal dat beeld dan ook dagelijks moeten vertonen. Als we vurig de werkelijkheid van Christus' opstanding verdedigen, kan dat tegen ons getuigen als we niet uit die werkelijkheid leven, als mensen die met Christus zijn opgestaan in een nieuw en ander leven.

Levende bewijzen

Gajus deed de waarheid. Hij verleende gastvrijheid aan rondtrekkende predikers van het evangelie (vs. 6). Gajus had Jezus lief gekregen. Hij had zijn geloof beleden. En dat was geen bevestiging ge-

bleken. Hij stond voor zijn geloof. Hij toonde zijn liefde door onderdak te verlenen aan mensen, die hij waarschijnlijk helemaal niet kende. Maar ze predikten de Naam van Christus en dat is voor Gajus voldoende. Hij ziet hen graag bij zich aan tafel en ze krijgen van hem een goed bed. 'Wat doe je daar goed aan', schijft Johannes. 'Zo werk je met die predikers samen voor de waarheid'.

Gajus is kennelijk een 'gewoon' gemeentelid. Hij zit niet in de kerkeraad. Want hij ontvangt van de apostel geen opdracht ambtelijk op te treden tegen ene Diotrefes, die zich in die gemeente nogal misdraagt (vs. 9). Hij wordt ook niet opgeroepen om te vechten tegen valse leer, zoals Johannes dat in zijn eerste twee brieven wel doet. Dat kan iedereen ook niet. Ook vandaag staan gelovigen meermalen met de mond vol tanden als zij in aanraking komen met onbijbelse gedachten en ideeën. Maar kun je dan ook minder voor Jezus betekenen? Gelukkig niet! Hoe belangrijk het ook is wanneer onbijbelse meningen als slecht en schadelijk worden ontmaskerd, het is het belangrijkste niet. Dat is het dóen van de waarheid. Het meest briljante betoog van de knapste theoloog is zinloos, wanneer hij niet de waarheid doet, die hij zo vurig verdedigt. En het doen van de waarheid is weggelegd voor iedere gelovige. Met hulp van de Geest is het gelukkig geen onmogelijke zaak. We kunnen de waarheid van het Woord niet beter verdedigen dan door er in te wandelen. We kunnen de zaak van het Woord niet beter dienen dan door het werkelijkheid te laten worden in ons leven. Alleen zo zijn wij levende bewijzen voor het werkelijk bestaan van God, in Wie wij zeggen te geloven.

Verbond en accoord van samenleven

Vraag om antwoord

„Wanneer bent u begonnen op deze manier over het verbond te preken?” — deze vraag werd mij eens gesteld na afloop van een kerkdienst. Zo'n vraag kun je afdoen met het simpele antwoord: Op die en die datum. De datum stond op de preek vermeld en het was de tweede keer dat ik over die tekst een preek hield — de eerste keer was in een vorige gemeente. Maar het ging natuurlijk niet alleen maar om een datum. De vraag behelsde meer en riep herinneringen op. Er was immers een tijd waarin een preek niet geslaagd was wanneer het woord verbond daarin niet een of meer keren werd genoemd. Misschien overdrijf ik een beetje, maar daar kwam het praktisch toch wel op neer.

Het was ook heel verklaarbaar. Inzet van een voor mij nog steeds en eigenlijk steeds meer onverklaarbare kerkstrijd waren o.m. zaken die het verbond raakten. Het onverklaarbare zit hem voor mij hierin, dat een synode het midden in oorlogstijd bestond zulke verstrekkende besluiten te nemen. En het nog meer onverklaarbare komt voort uit het huidige tolerantiebeleid van een synode die diezelfde groep kerken vertegenwoordigt. Weliswaar wordt ter verklaring aangevoerd, dat men lering heeft getrokken uit de gebeurtenissen rond 1944. Maar consequenties worden daar verder niet aan verbonden. Zodat andermaal het spreekwoord wordt bevestigd: de een mag een koe stelen, de ander mag er nog niet naar kijken.

Niet voor ieder vanzelfsprekend

Intussen moeten de vele boeken en brochures die met name in die tijd over het verbond zijn geschreven, er ons niet toe verleiden te menen dat dit een algemeen bekend begrip is. Natuurlijk is er de wetenschappelijke theologische vakliteratuur, met als resultaat daarvan ook enkele gepopulariseerde uitgaven. Maar de meeste kerkgroeperingen en derzelve leden kennen het bijbelse begrip verbond niet of nauwe-

lijks. Wat voor ons 'n kernbegrip is, is voor iemand uit de rooms-katholieke kerk een woord waarbij ze zich niets kunnen voorstellen. Geldt voor deze kerk het „excuus” dat „de leek” vaak geen bijbel, laat staan bijbelkennis heeft, voor andere groeperingen, zowel in binnen- als buitenland gaat dat niet op. In veel gevallen zal de eigen kerkelijke geaardheid en historische ontwikkeling bepalend zijn voor wat men in de bijbel vindt en belangrijk vindt. In veel gevallen is de individualistische religieuze gerichtheid doorslaggevend. Wanneer alleen de vraag „hoe word ik, hoe wordt mijn ziel behouden?” met de daarbijbehorende problemen alle belangstelling krijgt, is de verbondsgedachte nauwelijks interessant. Wordt omgekeerd collectivistisch gedacht — dit even tussen haakjes — zoals men in voorbije jaren vooral de vrijgemaakt-gereformeerden werd aangewreven, dan vervalt men makkelijk in een verbondsautomatisme. Zo in de zin van: je hoort bij het verbond, dus word je zalig. Of in de praktijk, als het er op aan kwam, ooit door iemand werkelijk zo is gedacht, betwijfel ik. Wel valt toe te geven, dat in het oog van buitenstaanders die suggestie wel eens werd gewekt.

Kernbegrip, dus alledaags

Al is het verbond een kernbegrip in de bijbel, wie denkt het om het andere hoofdstuk aan te treffen komt bedrogen uit. De concordantie van Trommius wijdt er weliswaar ruim twee kolommen aan. Maar — we blijven alfabetisch in de buurt — dat geldt vrijwel ook van bijv. „verblijden” of „verderven”, twee verder willekeurig gekozen woorden.

Hoe vaak denkt u trouwens dat doop (dopen) of avondmaal in de bijbel voorkomt?

Het lijkt me een simpele zaak: dat wat voor de toenmalige hoorders/lezers een vanzelfsprekendheid was, behoefde niet duizend-en-een-keer te worden vermeld. Naar mijn mening geldt dat zeker voor een woord als verbond. Dat was zoiets als een substraat, een onderliggende werkelijkheid, de werkvloer van Israëls alledaags bestaan. Je kunt het eenvoudig niet wegdenken uit Israëls verhouding tot God. Heel zijn historie is er mee verweven, heel zijn bestaan staat of valt ermee. De dialoog, opgenomen in het verbondsboek, wordt gevormd

door de tien woorden (Dt. 4 : 13; 10 : 4) d.w.z. afspraken van het verbond van de Sinai, om maar een ding te noemen. De beloften van Jer. 31 : 31-34 zijn niet te begrijpen zonder te denken aan de Sinai. Al evenmin het rechtsgeding tussen God en zijn volk als beschreven in Micha 6 : 1-8. Op dát punt is dit verbond even alledaags als „'n verbond” in de toenmalige wereld nu eenmaal alledaags was, zeker in de politiek.

Verbond en verbondenheid

Die feitelijkheid moeten we voortdurend in rekening brengen bij het lezen van de bijbel. Als gereformeerden met een bepaald verleden gaat ons dat misschien nog wel makkelijk af als we denken aan de verhouding tussen God en Zijn volk, laten we het de verticale relatie noemen. Maar in een ander opzicht, laten we zeggen in het horizontale vlak hebben wij daar denkkelijk meer moeite mee. En wij niet alleen. Ook dat wordt duidelijk bij het bijbellezen. We noemden boven al even de individualistische en de collectivistische benadering van de bijbel resp. van het verbond. Om te beginnen zijn dat geen termen, begrippen waarin men toen dacht (evenmin bijv. als onze tegenstelling abstract-concreet). De „ik” (het individu) staat niet los van of zelfs tegenover „het volk als geheel” (het collectivum). De „ik” blijft zichzelf en is zo en is tegelijk deel van het geheel, van „het volk Israël”. Er is binnen Israël (de ene partij van het verbond) een nadrukkelijke saam-horigheid, een innerlijk verbonden zijn met de anderen. Dat krijgt in de bijbel op heel veel manieren gestalte. Een van de duidelijkste voorbeelden vinden we in Ex. 15 : 1, een lied van Mozes: „toen zong Mozes met de Israëlieten den HERE dit lied en zij (meervoud!) zeiden: Ik (enkelvoud!) wil den HERE zingen, want Hij is hoog verheven...”. Binnen de gemeenschap, in de saamhorigheid, komt juist ieder tot zijn recht. Hetzelfde verschijnsel doet zich voor in

het lied van Debora en Barak (Richt. 5 : 1-3) en men doet er goed aan zich dit verschijnsel te herinneren bij het lezen van het liedboek van het Oude Testament, de psalmbundel. Zou het „ik” in de psalmen niet veel vaker dan we denken tegelijk de stem zijn van al die andere „ikken” die samen Gods volk zijn? Een zaak die mij van belang lijkt als het gaat om persoonlijke geloofsbeleving, bevinding en alles wat daaraan vast zit, evengoed als in een gemeentelijk samenleven. Voor God is elk mens een eigen wezen, een eigen „persoonlijkheid”. Maar die ene mens komt pas goed tot zijn recht in de verbondenheid, saamhorigheid met al die anderen die zijn volk vormen. De weerspannige zoon die een doorbrenger en drinker is schaadt de gemeenschap en wordt gestenigd (Deut. 21 : 18-21; denk daar eens aan bij de zgn. gelijkenis van de verloren zoon!). Inbreuk op de gemeenschap is een doodzonde.

Het zal goed zijn (ik beperk me maar tot onze eigen kerkelijke groepering) zowel het een als het ander goed voor ogen te houden nu we bezig zijn met het formuleren van een accoord van kerkelijk samenleven. De zgn. praecambule wil m.i. nadrukkelijk de saamhorigheid onderstrepen. Omgekeerd valt met dankbaarheid te constateren, dat kerken die weinig heil zien in een nieuw accoord toch present zijn en meedenken. Willen we aan onze verbondenheid vorm en gestalte geven, dan dienen we het bijbelse begrip verbond ook in het horizontale vlak tot zijn recht te laten komen. Daarnaast dienen we te bedenken, dat wij als „buitenverbandse” kerken (het woord klinkt na als een beschuldiging) niet de enigen in de wereld (en ook niet in ons land) zijn tot wie God zegt: „mijn volk”. Anders gezegd: we zullen moeten proberen de oecumene metterdaad te beleven, willen we niet vervallen in een collectief individualisme!

Opbouw tijdens de vakanties

Het eerstvolgende nummer van Opbouw verschijnt op 11 augustus a.s.

De redactie

DE CHARISMATISCHE BEWEGING

In dit en het volgende nummer volgt het referaat dat ds H. Smit op de laatstgehouden jaarvergadering van onze persvereniging heeft gehouden. Voor de duidelijkheid nemen we daarbij ook nog een keer de stellingen op zoals die al eerder in ons blad hebben gestaan.

1. Onder de Charismatische Beweging verstaat men gewoonlijk een later opgetreden meer **binnen-kerkelijke** variant van de klassieke Pinksterbeweging. In Amerika wordt danook wel de naam Neo-pentecostalism gebezigd. Voor onze bespreking acht ik een scherpe formele afbakening van beide grootheden niet van groot belang, al zullen de verschillen wel worden genoemd. De behandeling dient zich te concentreren op de totaliteit van deze machtige beweging die zijn kracht (ook: aantrekkingskracht!) vindt in het ponen van een dirèkte Godservaring en -Geestbeleving in een tijd die door de God-is-dood-thematiek wordt beheerst!

Ad 1 Het is in de geschiedenis altijd verleidelijk gebleken het bóven-natuurlijke aan te wijzen als de regio waarin de Here God kenbaar is. Het kwade gevolg was, dat God als het ware steeds meer achteruit moest wijken toen men in de natuur, op het terrein van het economische, in de geschiedenis zelf wetmatigheden en regels ging ontdekken. Welke plaats bleef er nog voor God over? Waar kon men de Here God nog ontmoeten, nu het natuurlijke het gehele blikveld ging vullen? Van hieruit verstaat men iets van de opzet van bijv. Prof. Kuitert als deze in zijn boek „Wat heet geloven?” stelt dat afgerekend moet worden met de gedachte aan een God die zich boven en buiten de geschiedenis zou laten vinden en die in het gebeuren bovennatuurlijk zou ingrijpen. Wij moeten God, aldus Prof. Kuitert, zien in de geschiedenis en die geschiedenis als het vlechtwerk van zijn daden. Maar dan komt aanstonds de vraag op of men met het woord „God” nog wel iets anders en iets meer kan aanduiden dan de dynamiek van de geschiedenis! Kan men nog tot Hem roepen... naar omhoog... vanuit de wurgende greep van de gebeurlijkheden? Waar ontmoet men God de Here nog? Waar kan men met Hem nog gemeenschap krijgen?

Tegenover de kilte van techniek en verwetenschappelijking is een grote roep opgekomen... een roep om Godsontmoeting, Godservaring, Godsbeleving. En op deze roep komt het antwoord van Pinksterbeweging en Charismatische Beweging. Dit is de grote kracht van de genoemde stromingen juist in deze tijd. Zelf opgekomen vanuit dat grote Heimwee wijzen zij de weg naar het stillen van de ervaringshonger, naar de Geestvervulling, naar de Godsbeleving en naar het nieuwe blijde leven uit de Geest.

2. De Charismatische Werkgemeenschap Nederland stelt zich ten doel „Christenen van alle kerken en groepen aan te moedigen de vervulling met de Heilige Geest te ontvangen...”. In deze doelstelling komen enkele zaken naar voren die bij alle variatie toch typerend zijn voor de totaliteit van de beweging die ons nu bezighoudt.

- a. Centraal staat de gedachte van de vervulling met de Heilige Geest (ook wel Geestesdoop genoemd) op een soortgelijke wijze als de eerste christenen op de Pinksterdag de Geest hebben ontvangen (Hand. 2). Met de Geest ontvangt men dan tevens de Geestesgaven, de charismata (Rom. 12 : 6-8, 1 Kor. 12 : 8-11, 1 Kor. 12 : 28-30...).
- b. Uit het feit dat men christenen wil áánmoedigen de vervulling met de Geest te ontvangen blijkt dat deze vervulling zakelijk en feitelijk dient te worden onderscheiden van de begiftiging met het geloof. De vervulling met de Geest is een volgend punt op de heilsweg die de christen heeft te gaan.

Ad 2. De Charismatische Werkgemeenschap Nederland stelt zich ten doel christenen van alle kerken en groepen aan te moedigen de Heilige Geest te ontvangen... Een eigenaardige formulering: aan te moedigen... te ontvangen. Daarin ligt opgesloten dat het ontvangen van de Geest als bereikbaar wordt voorgesteld, als grijpbaar voor de handen van geloof en gebed. Maar dat geloof en gebed moet er dan ook zijn. En het moet er ook gericht zijn. Het ontvangen van de Geest komt in de vele getuigenissen die men te lezen krijgt steeds weer over als een dateerbaar

gebeuren van buitengewone helderheid: een ontzaglijke blijdschap waarin angst en droefheid verslonden wordt... een wonderlijke en onweerstaanbare aandrang om God te loven en te prijzen... een lof waarbij mensenvoorden tekortschieten en allengs vervangen worden door de woorden en klanken die de Geest te uiten geeft, door de spraak in tongen. Ziedaar een heel kleine bloemlezing die de typerende elementen bij elkaar zet. Het grote gebeuren brengt een blijvende verandering teweeg... een grote liefde, een buitengewone vrijmoedigheid om het evangelie verder te brengen, zekerheid in het gebed dat ook inderdaad door opmerkelijke verhoringen wordt bekroond, gaven van genezing in Christus' naam. De één dit, de ander dat... naar het de wil van de Geest is.

Zoals we steeds al vernomen hebben wordt de Geestesdoop niet vereenzelvigd met het komen tot geloof. Ze is een volgend station op de heilsweg die de christen heeft te gaan, een volgend station in de orde van het heil. Men denke hier aan de gemeente van Christus tussen Hemelvaart en Pinksteren, gelovend en biddend om de vervulling met de kracht uit den hoge.

3. In de klassieke Pinksterbeweging werd zakelijk de gedachte verworpen, dat de Geest bij zijn vervullingswerk zou aanknopen bij lijnen die in iemands voorgaande levensgeschiedenis (door kerkelijke vorming e.d.) reeds waren gelegd. Men had weinig of geen gevoel voor wat we continuïteit zouden kunnen noemen. Vandaar nieuwe organisaties, andere leiders... een **antithetisch contrapunt** tegenover de bestaande kerken. Deze continuïteitsverwerping heeft zijn diepste gestalte in het ontbreken van het Verbondsbesef en in de felle aanval op de Kinderdoop!

Ad 3. De klassieke Pinksterbeweging beschouwde de Geestesdoop zeer sterk als een vertikaal gebeuren en legde in overeenstemming daarmee bijna uitsluitend de nadruk op het wonderlijke, met name de tongentaal. Men mocht dan door allerlei omstandigheden in de voorgaande levensgeschiedenis tot het gebed om de Geest gekómen zijn... bij het betreden van het dak der vervulling werd het benutte laddertje als het ware weer verwijderd. Dit vertikalisme, deze nadruk op het unieke van de Geesteservaring bracht tot scherpe verwerping van de bestaande kerken, tot eigen organisaties met eigen leiders... tot een tégenkerk, die spoedig ook al weer in het kerkelijk meervoud overging. Ook betekende het genoemde vertikalisme dat de missionaire ijver zich erop richtte mensen over te brengen in het levensniveau van de Geest, tot een leven vanuit direkt-vertikale impulsen — het „Pinkstertype”. Ook ziet men dat vertikalisme als beheersend in bijv. de bijbelbeschouwing — de bijbel als Gods Woord waaruit men teksten „krijgt” bij wijze van ingeving. Misschien zou men dus de bijbel beter Gods Woord-materiaal kunnen noemen. Het is beslist naïef de bezwaren tegen de Kinderdoop in hun opmerkelijke felheid op een verschil in uitleg terug te leiden. Hier spreekt wel degelijk de haat van het vertikalisme tegen lijnen en paden in geschiedenis en geslachten, tegen het Verbond. Men heeft te doen met een soort kollektief individualisme.

4. In de latere ontwikkeling is een variant opgekomen die gewoonlijk met de benaming Charismatische Beweging wordt aangeduid. In deze beweging heeft men veel meer continuïteitsgevoel. De Geest trekt in zijn vervullend werk de lijnen die in de voorgaande levensgeschiedenis, in kerkelijke vorming en traditie en (eventueel) in theologische vorming reeds voorhanden waren tot vólheid door. Men ziet danook geen massale kerkverlating meer, maar een optreden in gebedskringsen, samenkomsten en konferenties die alle concurrentie-karakter tegenover de bestaande kerken zoeken te vermijden en gaarne gebruik maken van de diensten van kerkelijk-erkende ambtsdragers. Van antithetisch contrapunt komt het — zo hoopt men — tot **oekumenisch verzamelpunt**. Overigens overdrijve men dit continuïteitsbesef niet. Ten aanzien van Verbond en Doop heeft het zijn doorwerking niet of nauwelijks gekregen.

Ook dient de kritische vraag naar de werkelijke oekumenische waarde van de beweging te worden gesteld!

Ad 4. De latere Charismatische Beweging vertoont een veel meer gecompliceerde stand van zaken. Aan de ene zijde neemt men waar dat de scherpe contouren van de oorspronkelijke Pinksterbeweging een soort erosie hebben ondergaan. Vanuit exegetische werkzaamheden ontdekte men dat de voor ons zo belangrijke vraag of de Geest bij zijn begiftiging met gaven iets totaal nieuws werkt (vertikaal-direkt) of dat Hij heiligend sterkend en richtend aanknoopt bij wat in de mens reeds voorhanden was voor Paulus kennelijk helemaal niet zo belangrijk is!

Niet alleen noemt Paulus in 1 Kor. 12 : 8-11 en 28-31 bijv. het spreken met wijsheid, het spreken met kennis, bekwaamheid om te helpen, bekwaamheid om te besturen... onbekommerd in één adem met gaven van genezing, werking van krachten en allerlei tongen... maar ook bezigt hij voor ons gevoel merkwaardige uitdrukkingen als „streven naar de hoogste gaven...” (1 Kor. 12 : 31) en — in ander verband, namelijk in zijn vermaan aan Timotheus — „het aanwakken van de gave die in u is...” (2 Tim. 1 : 6), hetgeen weer niet moet worden geïsoleerd van het „blijven bij wat gij van kindsbeen af kent en hebt geleerd...” (2 Tim. 3 : 14-15). Elke schematiek bovennatuurlijk-natuurlijk wordt steeds weer doorbroken. De Geest maakt de mens tot mens-voor-God, niet tot een soort Uebermensch! Mogelijk is het zinvol in dit verband te verwijzen naar het feit dat de bijbel geheel onbekommerd aanwijst dat het fundamentele wonder van Israël's geschiedenis, waarin de Here in de hoogste maat kenbaar is, door gebruik van geheel natuurlijke ingrediënten tot stand gebracht is — zie Ex. 14 : 21! Charismatisch — zo zegt Dr K. J. Kraan in „Kerkinformatie” nr. 79, febr. 1978 — betekent: Ieder naar eigen gave bezig tot opbouw van het geheel. Hier is de erosie zo ver voortgeschreden dat men zich afvraagt: Waarom dan nog die Charismatische Beweging?

Daarom moet nadrukkelijk ook op een andere zijde gewezen worden, waar van geen erosie sprake is: de duidelijk dateerbare „tweede zegening” van het ontvangen van de Heilige Geest, de evidente herhaling van wat de eerste christenen op de grote Pinksterdag ontvingen! Dezelfde Dr Kraan spreekt letterlijk van „een soortgelijke vervulling met de Heilige Geest”. Ik noemde de term „tweede zegen”: De vervulling met de Geest als wel te onderscheiden van de begiftiging met geloof. Ik heb de gedachte dat deze beide polen — de erosie-pool en de vervullingspool met zijn scherp gemarkeerde contouren — altijd een element van crisis in de Beweging zullen betekenen. Als de oorspronkelijke Pinkstergemeenten de Charismatische Beweging inkonsekventie en verslapping verwijten kan dat verwijt, dacht ik, niet zonder meer terzijde worden gelegd!

Terwijl de oorspronkelijke Pinkstergemeente te vergelijken is met een man die bij het betreden van het vervullingsdak het benutte laddertje weggooit zien we in de Charismatische Beweging met zijn veel meer ontwikkelde kijk op de horizontale en historische factoren in het werk van de Geest een man die zijn laddertje laat staan. Geen kerkuittreding, geen nieuwe ambten, geen verwerping van de theologie! En daar ontwaart men een soort oekumenische doorbraak: Er blijven heel wat laddertjes staan! Onder de oeverkoepelingskap van het Geest-beleven en van het leven-uit-de-Geest blijken zich heel wat theologische stromingen te kunnen bergen; daarbij ook diverse bijbelbeschouwingen. En daarbij komt dan de kritische vraag of bij alle markante verschillen met de oorspronkelijke Beweging het verschil wel zo wezenlijk is. Zijn de theologieën niet de diverse wegen die naar het Rome van het charismatische leven kunnen leiden en is men niet zo tolerant omdat het in feite om de leer niet gaat! Is de Charismatische Beweging niet een zachte reactie waar de Pinkstergemeente hard optrad... maar dan toch met hetzelfde instrumentarium! Oekumene bij de grate van leerdevaluatie!

5. De zakelijk-feitelijke onderscheiding tussen begiftiging met geloof en Geestvervulling — zie punt 2b — is zeer aanvechtbaar en slechts met een soort uitlegkundige geweldpleging staande te houden. Men stelt dan bijv. een stuk van de heilsgeschiedenis (tussen Hemelvaart en Pinksteren) model voor de wijze waarop elkeen alle tijden door deel moet krijgen aan het volle heil... een exemplarisering van de geschiedenis! Juist zulk een niet te funderen interimperiode wordt gemakkelijk een invalspoort voor ongenode gasten, waaronder wij een wetticistische dwanggeest en een verpsychologisering door de toepassing van de methoden der psychotechniek als mogelijkheden zouden willen noemen.

Ad 5. De zakelijk-feitelijke onderscheiding van begiftiging met geloof en het ontvangen van de Geest hebben we nu meermalen als belangrijk ontmoet. Hier wordt ons dan ook een belangrijke invalspoort geboden voor een kritische benadering. Is dit onderscheid schriftuurlijk te funderen?

Men kan het „interim” tussen Hemelvaart en Pinksteren niet aanvoeren als argument. In Hand. 2 : 22-35 wordt het gebeuren van de Pinksterdag zo duidelijk belicht vanuit Pasen (24-32) en Hemelvaart (34-35) en in het licht gesteld als de met Christus' verhoging samenhangende vervulling van Gods belofte (33), dat men er niet aan denken kan het Pinkstergebeuren los te pellen uit zijn heilshistorische verbanden en het als het

ware los te gaan verkopen! Wij zijn niet naar Pinksteren onderweg!

Zou men naar Hand. 8 : 14-17 willen verwijzen om de onderscheiding van begiftiging met geloof en met de Geest te funderen, dan rukt men ook dit gegeven uit zijn kontekst. Wordt hier niet duidelijk gemarkeerd dat de Samaritanen die geloven behoren tot de gemeente van Christus welke op de ene „petra” gebouwd wordt (Matth. 16 : 18)... een machtig getuigenis van de éénheid waarin noch jood noch samaritaan een apartheidspositie inneemt. Men vergelijk hiermee ook de merkwaardige omweg die in verband met Cornelius gevolgd wordt als de engel hem alleen maar vertelt dat hij Simon Petrus uit Joppe moet laten komen (Hand. 10 : 5).

De verwijzing naar Hand. 19 : 1-7 (de Johannes-discipelen) snijdt overduidelijk in eigen vlees. Men zie de verbazing bij Paulus: „Hebt gij de Heilige Geest ontvangen toen gij tot geloof kwaamt (!)?”... „Waarom zijt gij dan gedoopt (!)?”... Een evident verband geloof-Doop-Heilige Geest!

Ook in de Brieven is geen sprake van gemeenten of gemeenteleden die naar Pinksteren op weg zijn. De vermaning is met haar gebiedende wijs gebaseerd op de aantoonende wijs van de gave Gods... een imperatief gegrond op de indikatief.

Juist omdat die opwaartse weg van geloof naar Geestvervulling niet gefundeerd kan worden op de Schrift wordt het betreden eryl door zulke grote gevaren bedreigd. In feite vertoont zich hier en treffende parallel ten opzichte van de zware bevindelijkheidsgodsdienst die van het (historische) geloof moet voortschrijden tot het schouwen van de Geest in het binnenste. Hoe zeer kan deze opzet leiden tot de wetticistische krampachtigheid waarin men zichzelf leeg maakt als vat voor de Geest of hoe men dat zou willen noemen! Vaak kan men de relatie van Pinkstergemeente en zware bevindelijkheidsgodsdienst vergelijken met die van waterdamp en ijs... een beweeglijke en een bevroren toestand van één en dezelfde materie! Men hoort in alle enthousiaste geluiden nu eenmaal nooit het geluid van hen die in de Pinksterbeweging teleurgesteld zijn! Een moderne vorm van het wetticisme neemt men waar in een methodische verpsychologisering, die vooral daar optreedt waar men de Charismatische Beweging een verbond laat aangaan met de oosterse methoden van kontemplatie en meditatie en waar men in een eindeloos herhalen van de Jezus-naam (het Jezus-gebed) de grens tussen waar gebed en zelfhypnose bedenkelijk nadert en, naar ik vrees, overschrijdt. De aansluiting van God bij het natuurlijk voorhandene betekent nog niet dat Mozes met een blaasbalg bij de Rode Zee gaat staan! Hier komt een synergisme tot stand met omkering van de orde.

6. De stelling dat de gemeente van nú over dezelfde buitengewone Geestesgaven moet kunnen beschikken als bijv. die van het oude Korinthe is te verwerpen. Hier wordt de regering van Christus door zijn Geest op een soort starre monorail gezet, waarbij de Geest de gevangene wordt van zijn eigen uitingen en gaven. In feite levert een dergelijke stelling mijns inziens een soort charismatische pendant van de verheffing van het Leerambt bij Rome en van het Confessionalisme in de protestantse orthodoxie.

Ad 6. Kritiek op diverse gedachten van de Charismatische Beweging betekent nog niet een antwoord op de vraag naar de Geestesgaven in het algemeen. Deze vraag heeft met name zijn toespitsing op wat we dan graag de bijzondere gaven noemen: tongentaal, bekwaamheid tot genezen. Komen deze gaven nog voor? Ik heb me proberen af te zetten tegen twee extreme stellingen. De eerste is deze, dat het voorkomen van alle genoemde gaven in alle tijden als het ware een „must” is. De oorspronkelijke Pinksterbeweging leefde in deze veronderstelling maar ook in de Charismatische Beweging hoort men vaak een dergelijk geluid. In de eerste plaats geeft Paulus niet de indruk een exakte catalogus te willen geven. Vervolgens is de rol die de charismata in de diverse brieven spelen uitermate verschillend (vgl. Kor. met de Pastoraalbrieven). Tenslotte laat Paulus in het vermelden van zijn eigen doorn-ervaring — 2 Kor. 12 : 7-9 — en in het terloopse advies aan Timotheus — 1 Tim. 5 : 23 — doorkomen dat men de regering van Christus door zijn Geest niet in een simplistische charismata-schematiek vangen kan. Dat de Geest „aan een ieder in het bijzonder toedeelt gelijk Hij wil” (1 Kor. 12 : 11) houdt meer variatie en meer historische dimensionaliteit in zich besloten dan welk schema ook kan omvatten. Om een O.T.-parallel te gebruiken: naast de Exodus-episode met zijn wondervolheid is daar ook de meer versluierde Esther-periode.

De genoemde stelling maakt fragmenten van aanschouwing tot een vaste lijn van aanschouwing. Een groot gevaar omdat men ook op deze wijze de Geest gaat „invriezen” in zijn gaven en uitingen, zoals Rome de beloofde lei-ding door de Geest heeft ingevroren in het kerkelijk Leerambt en de protestantse orthodoxie de confessie wel heeft beschouwd als de kristallisatie van het leidingsproces! In al deze gevallen heeft de Geest de gestalte opgedrongen gekregen van „een koning die voor ons uittrekt” — 1 Sam. 8 : 5-7.

7. De stelling dat de Geest de kerk door zijn bijzondere gaven door de eerste moeilijke tijd heeft heengeholpen maar dat Hij die bijzondere hulp

gestaakt heeft bij het klaarkomen en de verspreiding van het Nieuwe Testament bevat elementen, die men stellig niet mag verwaarlozen, maar is toch in zijn absoluutheid onaanvaardbaar. Ze is mijns inziens een zuivere contra-stelling van de onder 6 genoemde... van dezelfde systematiserende signatuur... een tegenpool in één en het zelfde vlak.

Ad 7. De andere stelling die in behandeling komt is deze, dat de Geest na het tijdvak van de apostelen en van het gereedkomen van de Schrift in haar volheid zijn hulp door bijzondere gaven zou hebben gestaakt. Deze stelling bevat terdege elementen die de overweging verdienen.

Allereerst kan men opmerken dat het O.T. ons leert dat na een periode waarin als het ware de stof voor het geloof wordt gegeven en verzameld een volgende periode aanbreekt waarin het geloven nadrukkelijker aan de orde komt in zijn werkzaamheid van gedenken, bewaren en verwachten. Men zie het boek Deut. (bijv. hfdst. 8) als een boek dat de overgang markeert. Mag men niet verwachten dat na de N.T.-begintijd met zijn evidente beklemtoning en bevestiging van de kern van het evangelie „Jezus is Heer” eveneens de periode van geloofsbeklemtoning (óók met de scherpe toespitsing op „niet-aanschouwen”) beheersend wordt?

Wijzen momenten als „het weggenomen worden van de bruidegom” (Matth. 9 : 15), „het niet-zien van één der dagen van de Zoon des mensen” (Luk. 17 : 22), „de weduwe staat van de uitverkorenen” (Luk. 18 : 1-8) en vele andere niet op tijden waarin ook de fragmenten-van-aan-schouwing zullen ontbreken?

Een tweede positief element in de aangevoerde stelling wil ik benaderen vanuit 1 Kor. 12 : 7 „Maar aan een ieder wordt de openbaring van de Geest gegeven tot welzijn van allen”. De gemeente moet leren dat de gave van de enkele gelovige als een zegen voor háár moet worden ontvangen en niet in een individualistische geest jaloers moet worden benijd. Heeft ook dit gegeven niet een historische dimensie? Hoe moeten wij de volheid van het N.T. lezen? In de geest van „Zij wél, maar hoe zit het met ons?”. Kennelijk niet. De gaven waren er voor ons, ons ten goede, ons ten zegen. Wij werden verrijkt met de verrijking van Korinthische gelovigen, zoals ook bijv. Stephanus voor óns de hemelen geopend mocht zien en ons bepaald niet bedoelt te brengen tot een drammerig „Hij wel. En wij dan?”. Wij vandaag moeten dus niet denken dat wij nu eens aan de beurt moeten komen. Dat zou het individualisme pur sang betekenen! Wij zijn al aan de beurt geweest. Toch wil ik deze stelling in zijn absolute al evenmin overnemen!

Zij bevat goede aanwijzingen maar vertilt zich aan óver-systematisering! En zo aan binding van de Heilige Geest. Ook verliest zij zich door de nadruk op „Het Woord alleen” nogal eens in een onheldere dilemmatiek — zie Gal. 3 : 2 „Hebt gij de Geest ontvangen ten gevolge van werken der wet of van de prediking des geloofs?” (hetzelfde woord als in Hand. 19 : 2!). Niet dus: het bijzondere tegenóver het Woord, maar: ... dóór en uit het Woord!

Ik zou erop willen wijzen, dat de tekenen van de Christus duidelijk hun plaats hebben als tekenen van het Koninkrijk in vervulling van de oude profetieën (Matth. 11 : 4-6). Toch leent dit gegeven zich niet voor een starre heilshistorische schematiek omdat in dat grote-lijnen-kader telkens zich weer aftekent de direktheid van gerichte ontferming en barmhartigheid — zie vooral Luk. 7 : 13. Hier is geen enkele tegenstrijdigheid maar wel de aanwijzing dat de grote heilshistorische lijn konkreet is in de direkte zorg voor elk der kleinen in hun konkrete behoeften. **De stelling** „Wij hebben nu de hele Schrift, dus het behoeft niet meer!” acht ik juist met de hier aangeduide verfijning-der-barmhartigheid in strijd. De Geest deelt toe gelijk Hij wil!

8. De gedachte dat de aard en de intensiteit van de verleende charismata mede in verband zou moeten worden gebracht met de religieus-kulturele horizon van de desbetreffende tijd en plaats verdient mijns inziens voorzichtige overweging.

Ad 8. Niet alleen de bijbel doorbreekt telkens weer onze systematiek, ook de konkrete situatie kan dat doen. Ik denk hier aan de kultureel-religieuze horizon waardoor tijd en plaats gemarkeerd wordt. Neem een volk als de indianen in het Amazonegebied: De naam Jezus is volledig onbekend. Het ganse leven is sakraal gebonden in banden van voorouderen afgodenverering. In zulk een omgeving komt — tegenwoordige tijd! — het voltooid evangelie — voltooid deelwoord! — binnen. En met dat evangelie de Geest die op Pinksteren is uitgestort. De sakrale gebondenheid van het hele leven brengt mee, dat ook hier het vertrouwen gesteld wordt op de geneesmeesters óf de Here! Zie 2 Kron. 16 : 12 (Asa). Is het ondenkbaar dat de Here in deze alles omvattende begin-situatie de afgoden aan de kaak stelt door zeer evident en direkt het werk van Heelmeester (Ex. 15 : 26) ter hand te nemen en zo het „Kurios is Christus” te beklemtonen? Men denke aan ervaringen als die van Betty Smith de „free lance voor God” in het Braziliaanse oerwoud. Is daar de situatie niet geheel anders dan bijv. bij ons die inderdaad de voltooid bijbel bezitten en die leven in een maatschappij die gedesakraliseerd is en de band tussen dokter en demon niet meer aanwezig acht? Ook hier wil ik niet klemvast spreken maar mogelijke lijnen aanwijzen in een geheel dat onze bevattingsvermogens te boven gaat!

H. J. JAGER — KAMPEN

Zo was het (18)

Zoals ik eerder al vertelde ben ik in de loop der jaren wel veranderd. Bijvoorbeeld ook in m'n preken. Ik ben wel gereformeerd gebleven als ik gereformeerd mag opvatten in de zin van de spreuk: De gereformeerde kerk moet altijd weer gereformeerd worden. D.w.z. zij moet altijd open staan voor de kritiek van het Woord van de HERE. Gereformeerd zijn wil niet zeggen: altijd bij het oude blijven, omdat het oud is en altijd het nieuwe verwerpen, omdat het nieuw is. We moeten steeds alles aan het Woord Gods toetsen en het goede vasthouden. En met de gebreken van het oude afrekenen.

De luisteraars naar mijn praatjes (en waarschijnlijk de lezers ook) zullen wel meest tot de bejaarden behoren. En vooral de ouderen zijn niet gemakkelijk te bewegen om te breken met wat gewoonte of gebruik is. Vooral hen wil ik er op wijzen, dat de Here Jezus met zijn kritiek het oude en de ouden niet heeft gespaard. De Farizeeën zwoeren bij wat door de „ouden” gezegd was. D.w.z. door de voorgaande geslachten der geleerden. Die hadden bijvoorbeeld geleerd: Uw vriend zult gij liefhebben, maar uw vijand moogt ge haten. Dat was een aloude bewering. Maar was die uitspraak goed? De Here Jezus was het er helemaal niet mee eens. Hij zei: Door de ouden is dat wel gezegd, maar Ik zeg u: Uw vijanden zult gij liefhebben en gij zult zegenen, die u vervloeken en bidden zult gij voor hen, die u vervolgen. Dat was nieuw voor de Schriftgeleerden en zij wilden er niet van weten. En mee daarom hebben zij de Here Jezus verworpen en tenslotte gekruisigd. En zo was het ook met uitspraken over de Scheidbrief en andere zaken. Leest de Bergrede er maar eens op na. En Paulus die eerst zwoer bij het oude is daarvan genezen en heeft de Heiland gevolgd.

Christenen uit de Joden wilden zich nog houden aan de wetten over reine- en onreine spijzen. Zij wilden niet eten met hun broeders en zusters uit de Heidenen. Want die aten wat aan de afgoden geofferd was. Maar Paulus was het daarmee niet eens. Hij zegt: een afgod is niets en een jodenchristen, die niet met een heidenchristen aan één tafel wil zitten, veroordeelt ten onrechte z'n broeder en zuster uit de Heidenen. De apostel der Heidenen heeft heel wat tégen het oude en vóór het nieuwe moeten vechten. En hij heeft er vervolging-door-de-Joden voor over gehad. Hij werd als een nieuwlichter veroordeeld. Om geen misverstand te wekken voeg ik er aan toe, dat iets dat nieuw is nog niet goed is, omdat het nieuw is. Er zijn wel nieuwe opvattingen, die ik grondig verwerp. Wat ik doe met alles wat niet naar het Evangelie is.

En nu kom ik terug op dat, waarin ik wél veranderd ben. Ook mee door en na de vrijmaking. Natuurlijk niet in de verkondiging van het Evangelie. Ook niet in het aanzeggen van het oordeel aan hen, die niet naar uitwijzen van het Evangelie willen leven. Ik heb getracht mij te houden aan de opdracht van de Zaligmaker: Predikt de Blijde Boodschap aan alle schepselen en leert hen onderhouden alles wat Ik u geboden heb. Wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn zal behouden worden. Maar wie niet geloofd zal hebben zal veroordeeld worden.

In m'n prediking ben ik wel veranderd wat betreft het oordelen over anderen. Ik bedoel dit: Het was wel een oude gewoonte om te preken tegen alles wat niet gereformeerd was. Wat is er op de kansel gevochten tegen de roomsen. Over hun opvatting van het Avondmaal en hun verering van Maria en van de heiligen en hun roemen in de goede werken. Zeker hadden die prekers in de grond der zaak wel gelijk (ik behoorde vroeger ook wel bij hen). De roomsen gingen en gaan daarin (ten dele) wel fout. Maar wat voor zin heeft het fel te keer te gaan tegen Rome en al wat rooms is, terwijl er geen roomse in de kerk zit om het te horen?

Als voorbeeld noem ik een preek, die ik eens hoorde (ergens elders), en die handelde over de sacramenten in het algemeen. Met geweldige stem werd gewaarschuwd aan de ene kant voor de roomse opvatting der sacramenten. En aan de andere kant werd met machtig stemgeluid gewaarschuwd tegen de verwerping van de kinderdoop. Ik keek eens om mij heen en vermoedde niet één hoorder, die neiging had om rooms te worden of de kinderdoop te verwerpen. Ze waren het vanzelf hartelijk eens met de predikheer. En ik dacht: Wat voor zin heeft het zo te fulmineren tegen hen, die er niet zijn. Terwijl men geen kritiek heeft op mis-

vattingen en misbruiken van hen, die onder het gehoor zitten. Ik heb geleerd wat kalmer aan te doen met het oordeel over anderen. En wat meer kritiek te hebben op ons-gereformeerden zelf. In m'n jeugd heb ik veel horen afgeven op al wat niet-gereformeerd was. En aanvankelijk heb ik daaraan wel een weinig meegedaan. Van de roomse kerk deugde niets en van de hervormde kerk kwam niets terecht en later werd van de „synodokraten” veel kwaads gezegd. En soms kwamen ook de Lutherse aan de beurt. En dat doet me denken aan het geval van een Lutherse zuster in Voorthuizen.

Ze staat me nu weer duidelijk voor de geest. Een klein, kwiek dametje afkomstig uit Rotterdam. Hoe kwam zij in Voorthuizen terecht? Als evacuée. Zij woonde in een huis of buurt, die moest wijken voor duitse batterijen. Daarom werd zij verwezen naar V. Zij was dus een vluchteling of weggedrevene. Zij was zoals gezegd luthers. Haar broer was dominee in de lutherse kerk. Daar zijn ook al scheuringen gekomen. Hij en zij waren Evangelisch-Luthers. Ik hoop dat ik het goed schrijf. Nu was er in Voorthuizen en in de omgeving in geen velden of wegen zulk een kerk te vinden. Ze kwam onder mijn gehoor. Eerst al in de „synodale”, ongedeelde kerk zal ik maar zeggen. Ze leefde trouw mee, in alle opzichten. Toen ik in 1946 geschorst werd bleef ze bij „ons” kerken. Ze leefde trouw mee en steunde ons ook financieel naar vermogen. Soms boven vermogen denk ik. We brachten ook huisbezoek bij haar en ze werd tot de onzen gerekend. Aanvankelijk ging ze zo nu en dan naar Rotterdam om daar het heilig Avondmaal te vieren. Later ging dat erg moeilijk. En toen vroeg ze eens bij een huisbezoek: Mag ik a.u.b. met jullie avondmaal vieren? Zij wilde dat graag en zag niet in waarom dat niet zou mogen. Ze zei er uitdrukkelijk bij: als ik weer naar Rotterdam ga, dan kerk ik weer bij m'n broer en zal ik daar het avondmaal vieren. Ik ben en blijf luthers. Daar ben ik gedoopt en daar legde ik Belijdenis af en daar wil ik bij blijven behoren. We rapporteerden dit op de kerkeraad.

Dat vonden de broeders wat nieuws. Een lutherse toelaten tot het Heilig Avondmaal, terwijl ze geen Belijdenis bij „ons” had afgelegd? De vraag kwam op wat eigenlijk de lutherse opvatting over het Avondmaal was. Van de catechisaties herinnerden sommigen zich wel de transsubstantiatie van de roomsen. En de consubstantiatie van de luthers. Maar wat was dat eigenlijk? Dat moesten we maar eens aan genoemde zuster vragen. En zo deden wij. Toen bleek dat ook zij niet precies wist, hoe Luther het Avondmaal had opgevat. Zij was dus net zo ver als onze broeders. Ik ken de term wel en kon wel ongeveer zeggen hoe het met een en ander zat. Maar wij allen wisten wel, dat het Avondmaal een zichtbaar teken van en zegel op het Evangelie was. Dat het gebroken brood een zichtbaar teken was van het offer van Christus en de wijn een teken van het bloed van Christus, dat reinigt van alle zonden. En dat de HERE door het gebruik van deze tekenen het geloof van Zijn kinderen wil versterken. Zodat zij het Evangelie niet alleen kunnen horen, maar om zo te zeggen met de handen tasten en met de mond genieten. De broeders konden geen bezwaar hebben tegen toelating tot de viering van het Avondmaal. Was ze dan niet ingeschreven in ons kaartregister, ze was wel geschreven in het Boek des Levens van God. Zo werd zij zogenaamd gastlid van de Vrijgemaakte kerk van V. Praktisch maakte dit geen verschil met een, laat ik maar zeggen „gewoon” lid van de kerk. Of ze nog leeft weet ik

niet. Ze ging naar R. terug. Maar hoe dan ook, levend of gestorven, ze is onder de hoede des HEREN.

Dit verhaal doet me denken aan een andere zaak: het toelaten of het nodigen tot de viering van het Avondmaal, als er „vreemden” in de kerk zijn. Daarover had ik een andere opvatting dan de kerkeraad-van-voor-de-vrijmaking. In de vakantie-maanden waren er nogal wat zomergasten in V. Wilden die het Avondmaal meevieren dan moesten zij een briefje tonen van de kerkeraad van de plaats hunner inwoning. Hadden ze zulk een briefje niet, dan mochten ze, volgens de kerkeraad, niet worden toegelaten! Dat moest ik hun meedelen, als ze zaterdagavond aan de pastorie kwamen om te vragen of ze zondags áán mochten gaan. Ik weigerde dat. Tegen de kerkeraad heb ik gezegd: Als jullie zulke brs. en zrs. willen weigeren, dan moeten er zaterdagavond maar één of meer brs. komen om hun dit aan te zeggen. Er kwam natuurlijk niets van.

Maar als er nu 's zondags brs. of zrs. waren, die niet aan de pastorie geweest waren, mocht ik dan bij de laatste tafel bijvoorbeeld ieder uitnodigen, die de dood des Heren wilde verkondigen en lid van een gereformeerde kerk was? Of ruimer nog: ieder, die in de Here Jezus geloofde en dit had beleden? Of ik het in de „synodale” kerk gedaan heb weet ik niet, maar in de vrijgemaakte deed ik het later wel. En de kerkeraad was het er goed mee eens.

Men vraagt wel: Kan dat maar zo? Welke waarborg is er dan, dat zulk een „vreemdeling” werkelijk een gelovige is? Wordt dan de toegang niet te ruim gemaakt en bestaat dan niet het gevaar, dat iemand zich een oordeel eet of drinkt? Ik zou daarop antwoorden: Als dat al een gevaar is, dat gevaar bestaat ook bij het inleveren van een briefje van bijvoorbeeld een grote gemeente. Zulk een briefje wordt daar door de administrateur gegeven. Het is dan een bewijs, dat iemand in het register is ingeschreven. Maar kent die administrateur die br. of zr.? Weet hij van hun handel en wandel? In een massale kerk weet de administrateur een en ander niet. Zelfs een dominee of kerkeraad soms niet. In een kerk van Amsterdam is eens het volgende gebeurd. Voor de waarheid sta ik in. Een dominee zou z'n 25-jarig jubileum vieren. Een „diakones” ging voor een kado op stap. Ze kwam bij een gezin voor haar werk en vroeg meteen om een bijdrage. Toen antwoorde de huisvader: „Laat me niet lachen. Hij is hier nog nooit geweest. Straks als ik dood kom te leggen, dan zal hij wel komen en dan kan hij mij geeneens”. Een briefje van zulk een gemeente zegt weinig of niets.

Mijn mening is, dat in een Avondmaaldienst de voorganger gerust allen mag nodigen, die lid in volle rechten zijn van de Kerk des HEREN. En die begeren met de gemeente-ter-plaatse de dood des Heren te verkondigen. Ik kan mij niet voorstellen, dat iemand, die bijvoorbeeld onder censuur staat, toch zou toegaan. Ook kan ik mij niet indenken, dat iemand die niet gelooft in de Here Jezus, toch maar zou deelnemen aan de Tafel van de Here. En zou het toch gebeuren, dan is dat voor rekening van hem of haar, die zo doet. Een mededeling aan de kerkeraad geeft ook geen waarborg. Iemand mag zich vanzelf wel even bij de kerkeraad melden en vragen om toe te mogen gaan. Maar noodzakelijk vind ik het niet. Het zou iemand, die wat schuchter of verlegen is kunnen verhinderen aan het Avondmaal deel te nemen. Dat zou ik niet durven verantwoorden.

Het werk Gods in Griekenland

door ds Andrew Tsangalides

Het is altijd gevaarlijk voor iemand te spreken over wat hij gedaan heeft in het werk van God, omdat het onmogelijk is trots te zijn op wat hij doet, en het kan ook misverstand scheppen. Maar het is iets geheel anders, als hij spreekt over wat de Here door hem gedaan heeft, en op deze manier wordt de Naam van God verheerlijkt. Wij zijn God erg dankbaar voor wat Hij gedaan heeft en nog doet

in het geestelijk behoeftige Griekenland, waarin Hij ons te werk gesteld heeft. De grond is erg hard en het is nodig de ploeg vele malen door dezelfde voren te trekken, en de aarde met onze tranen te bevochtigen.

Vanaf het begin beseften wij, dat het belangrijk was een sterke kerk in de stad Thessaloniki te stichten, en door Gods genade is dat vandaag werkelijkheid. Wij prijzen de Here voor iedere gelovige en voor iedereen die het Woord van God in onze samenkomsten gehoord heeft. Wel hebben we vele problemen en teleurstellingen ontmoet, maar de genade van God was altijd genoeg.

Een andere taak die wij heel belangrijk achtten, was de verspreiding van de Schrift. Het is vreemd maar waar, dat het Griekse volk vandaag het Woord van God zo nodig heeft, hoewel het Nieuwe

Testament in hun taal geschreven werd, en het Oude Testament in het Grieks werd vertaald in het jaar 280 vóór Christus. In de afgelopen 10 jaren voorzag de Here ons van bijbels en stelde ons in staat, in samenwerking met de leden van onze gemeente, 1150 bijbels te verspreiden, 8220 Nieuwe Testamenten, 2600 geschriftjes, 1500 christelijke kalenders, 250 boeken en vele duizenden traktaten.

Wij hebben tot nu toe niet de vrucht gezien die we verwachtten, maar we bidden voortdurend dat de Here de ogen zal openen en het verstand van allen die Zijn Woord ontvangen hebben en tot wie het Evangelie is uitgegaan.

Een andere zeer belangrijke taak in onze dienst is de film-evangelisatie. Enkele jaren geleden hebben christenen uit de gereformeerde kerken in Nederland door bemiddeling van onze geliefde vriend en

broeder ds H. de Jong van Amsterdam ons voorzien van een heel goede 16 mm film-projector, die wij nu voor onze film-evangelisatie gebruiken. Wij zijn allen erg dankbaar, die bijgedragen hebben ons dit heel belangrijke gereedschap in handen te geven om het in het werk Gods te gebruiken.

Behalve de kerk in Thessaloniki hebben we ook een kleine geïnstitueerde kerk in een dorp op 80 km afstand van Thessaloniki. In dezelfde streek hebben we nog tien kleine groepen van gelovigen. Ook zijn er nog twee andere groepen in dorpen dicht bij Thessaloniki en nog eens twee groepen in het oostelijk deel van Macedonië. Dan zijn er nog individuele gelovigen in verscheidene andere dorpen. Vele van die groepen en personen bezoeken wij regelmatig en anderen van tijd tot tijd, en de Here geeft Zijn zegen.

De reden dat wij niet allen regelmatig bezoeken ligt in de reiskosten en de slechte toestand van onze auto. Die is negen jaar oud, en hoewel we pas nog 500 dollar besteed hebben aan reparaties, verleent ze ons geen goede diensten meer. We zouden die auto graag willen inruilen voor een nieuwe, maar als we haar verkopen hebben we toch nog 5000 Amerikaanse dollars nodig voor een nieuwe, die dan hopelijk weer tien jaar gebruikt kan worden voor dit noodzakelijke werk in ons land.

We leggen dit verzoek biddend voor aan de geliefde Nederlandse gereformeerde christenen: wilt U op zich nemen om door uw liefdegaven als kerken of personen, het mogelijk te maken, dat wij een nieuwe auto krijgen, die in het werk

Gods gebruikt zal worden, om de film-projector te vervoeren en de dorpen van Macedonië te bezoeken? Wij roepen tot U zoals de Macedonische man in Paulus' dagen: „Steek alstublieft over naar Macedonië en help ons” (Handelingen 16:9). Wij leven in geloof en wachten op de Here om voor ons te zorgen en voor de uitrusting die wij nodig hebben om het werk te doen, door Zijn volk.

Wij danken God voor alles wat Hij ons gegeven heeft om in Zijn werk te gebruiken, maar we vergeten nooit, dat het voornaamste instrument tot redding van zielen de mens zelf is, geleid door de Heilige Geest. De Apostelen en de eerste Christenen hadden geen van deze dingen, maar door de kracht van de Heilige Geest en hun persoon-

lijke werk hebben zij de wereld totaal veranderd. Al deze jaren hebben wij onszelf in de hand van God gegeven, om door Hem gebruikt te worden in persoonlijke evangelisatie en kontakten. We hebben de mensen gediend in hun geestelijke en materiële noden. Wij hebben velen van hen thuis bezocht, tijdens hun werk, in de ziekenhuizen, in de dorpen en op de straten. We hebben nooit nee gezegd tegen iemand die onze hulp vroeg. De last op onze schouders was heel zwaar. De verantwoordelijkheid was groot. De gedachte aan de eeuwigheid en het ongeloof van de mensen heeft onze harten gebroken. Al deze verantwoordelijkheden en lasten hebben mij een ernstige hartaanval bezorgd, twintig maanden geleden. Mijn gezondheid

is niet meer wat zij geweest is, maar ik heb me nooit aan het werk van God onttrokken. Ik probeer mijn best te doen, en verheug me wanneer ik bemoedigende dingen zie.

Wij danken de Here voor al Zijn goedheid en barmhartigheid over ons. Het is echt een vreugde Jezus te dienen, en ik zal het blijven doen tot het einde van mijn leven. Het is echt jammer dat wij maar één leven hebben om Christus aan te bieden, en dat de tijd om Hem te dienen maar zo kort is.

Bovenal hebben wij uw vurig gebed nodig om het werk te doen dat vóór ons ligt.

Giftten kunnen overgemaakt worden op gironummer 329235 t.n.v. Diaconie Geref. Kerk (Vrijgem.) te Eindhoven, p/a Refelingse Erven 125, Nuenen.

door P. C. van Wijk - Zaltbommel

Youth for Christ

Veel jongens en meisjes uit onze kerken hebben op de een of andere manier contact met Youth for Christ. Ze bezoeken koffiebars, doen mee aan studieweekends, gaan naar de jaarlijkse toogdag op Hemelvaartsdag en doen aan evangelisatiewerk op campings. Zo is er nog wel meer te noemen. Ouderen vragen zich vaak af of het wel goed zit met Youth for Christ en ze gaan in gedachten daarbij terug naar de jaren ná de tweede wereldoorlog, toen deze jeugdbeweging ontstond. Ze vergeten daarbij echter dat er in de laatste vijf, zes jaar met Youth for Christ wel wat is veranderd. Onder leiding van dominé G. Brucks, geboren in Canada, kwam er een hele verandering tot stand. De gedachte dat Youth for Christ een beweging is die probeert mensen van de kerken los te werken óf praktisch mensen van de kerken weghoudt is een grote vergissing.

In „Uitdaging” van juni 1978 zegt Brucks er zelf het volgende van:

„Want het is ergens zo dat onze organisaties groeien, omdat het kerkelijk jeugdwerk niet groeit. Alhoewel ik met hart en ziel meewerk aan Youth for Christ en alle vormen van interkerkelijk jeugdwerk loop ik toch warmer voor de kerken en elke vorm van kerkewerk dan voor interkerkelijk werk, want ik ken de tekorten van interkerkelijk werk.”

Sinds ongeveer een jaar is ds

Brucks directeur van Youth for Christ in Europa, terwijl daarvoor zijn werk uitsluitend in Nederland lag. Hij ziet grote mogelijkheden voor het werk van Youth for Christ. Met behulp van duizenden mensen in Nederland die het werk daadwerkelijk of financieel steunen, kan nu verder worden gewerkt, ook al is Europa beslist geen christelijk continent meer:

„Je kunt overal kijken. In Zuid-Amerika en in Afrika vind je meer levendige christenen dan in West-Europa...”

Aan het slot van het interview lezen we nog:

„Als je me vraagt, waar ik de meeste waardering voor heb, dan zeg ik: de meeste waardering heb ik niet voor de hippe vogels van Youth for Christ of voor de bekende mensen van het Instituut voor Evangelisatie. De meeste waardering heb ik voor de dominee die Jezus liefheeft en die vanuit die liefde elke dag maar weer trouw is, dezelfde mensen bezoekt en dezelfde mensen troost en z'n werk opbouwt. Want laten we eerlijk zijn, op het werk van de dominee is ons werk gebouwd. Vandaar dat ik vind dat we alles moeten doen om de dominee te steunen. Dan is mijn werk veel avontuurlijker, maar zijn werk is veel belangrijker.”

Een vraag van belang is hoe het komt dat ook onze jongelui bij Youth for Christ een stuk spontaneïteit vinden dat ze in eigen gemeente vaak missen. Het is een vraag die niet „zo maar” is te beantwoorden, maar die wel tot nadenken moet zetten en waarvan we ons niet al te gemakkelijk moeten afmaken. En voor onze jongelui zelf is het van belang te blijven denken aan wat ds Brucks in „Uitdaging” zei, dat ook hij het kerkelijk jeugdwerk belangrijker acht. Voor hen die aan dit jeugdwerk leiding proberen te geven ligt er dan de opdracht om dit zó te

doen, dat het wat inhoud en vormgeving past in de tijd waarin onze jongelui groot worden.

Dat is niet gemakkelijk, omdat ook het leven van de eigen gemeente daarbij van levensbelang is. Want er dreigt vandaag een verwijdering te ontstaan tussen geloof en kerkgang. Er komen vandaag steeds meer mensen die de Here Jezus willen liefhebben, maar die zeggen liever thuis in de bijbel te lezen dan naar de kerk te gaan. Er zijn jongelui in ons land die trouw de bijbelkring van Youth for Christ bezoeken en daarbij intensief bezig zijn, maar die je zondags in geen enkele kerk kunt vinden. En ook in eigen kring blijkt er meer belangstelling te zijn voor het geloof dan voor de kerk. We kunnen dat betreuren, maar we moeten de ogen niet sluiten voor de werkelijkheid. En als we de ogen open willen houden, zullen we meteen naar oorzaken van dit verschijnsel moeten zoeken en ons de nodige zelf-critiek niet besparen. Dán alleen zullen we met Gods hulp een antwoord op deze ontwikkeling kunnen vinden.

Laat ik enkele zinnen mogen aanhalen uit wat ik hierover indertijd in „Verkenning” schreef:

„De laatste jaren hebben verscheidene sociologen zich hiermee bezig gehouden. In het kort gezegd komt hun conclusie hierop neer dat velen „het” in de kerk niet vinden. Dat kan aan die velen liggen. Dat kan ook aan de kerk(en) liggen.

Die laatste mogelijkheid moet de kerkmensen — jong en oud — maar eens tot nadenken brengen. Als de kerk velen niet meer aanspreekt, spreken kerkmensen — jullie en ik — andere mensen niet meer aan.

Laten we bedenken dat God de kerkelijke instituten en kerkgebouwen niet nodig heeft om mensen voor Zich te winnen.

Hij kan vergaderen, tot Hem brengen, buiten dat alles om. Daarmee is niet gezegd dat het zó moet.”

MACHT VAN DEMONEN

(Soemba-Borneo 138)

Jarenlang is het Evangelie op Soemba gepredikt. De vruchten ervan zijn er, zichtbaar in het leven van velen. Maar van een rijke, overvloedige oogst is geen sprake. Hoe zou dat komen?

Als je met zo'n vraag rondloopt, bemerk je al gauw dat je niet met één antwoord klaar komt. Er zijn vele mogelijkheden. De echte kenners van het Soembanese leven kunnen daarover beslist veel meer zeggen, dan wij, die enkel leven van informatie „uit de tweede hand”.

De blijde boodschap van verlossing, die er is in onze Heer Jezus Christus valt op Soemba voor een groot deel op steenachtige plaatsen. De Soembanes heeft nl. zijn eigen goden, zijn eigen religie. Van eeuwen her leeft hij daarmee en hij hoort erover van zijn ouders en grootouders. In alles rondom hem, ook in hemzelf zijn krachten aanwezig, waarmee hij rekening moet houden. Voor een deel zijn dit geesten van voorouders — de marapoe — die bij tijd en wijle uit het dodenland komen en in het dagelijkse leven meespelen. Willen ze je goed doen, dan krijg je een voorspoedige oogst of het gaat je in je familieleven goed. Je beesten worden niet geroofd en je krijgt op de markt een goede prijs voor wat je daar verkopen wilt.

Maar als die geesten kwaad in de zin hebben, berg je dan maar. Dan lukt de bouw van een huis je niet, ofwel je vrouw sterft plotseling. En ga dan maar niet op reis naar een andere kampong, want er kan je van alles en nog wat overkomen. En dan hebben we het nog niet eens gehad over die verre voorouders, die op Soemba aankwamen, het eiland voor zich inrichtten en als een soort halfgoden hun krachten deden gel-

den en nog steeds van dat soort invloeden kunnen uitoefenen. Maar hoe kan je nu weten, wat je staat te wachten? Hoe kom je er achter, of je — zagezegd — de wind mee of tegen zult hebben? Moet je in onzekerheid leven? Want als je niet weet, wat te doen, dan komt er een grote verlamming over het samenleven. Dan is er geen energie om iets aan te vatten. Waarom zou je je vandaag inspannen als je morgen de marapoe tegen je krijgt? Nu leeft niet ieder elke dag met zulke vragen. Maar in het samenleven van de families en binnen de kampongs steken ze toch gedurig de kop op. En ze worden levendig gehouden. Oudtijds, toen Soemba nog een voor buitenstaanders gesloten samenleving had, was de leiding van de stammen, gesteund door oude, wijze mannen, het apparaat dat de dienst uitmaakte. Die ouden van dagen stelden als een soort priesters leefregels vast voor zaaien en oogsten, voor trouwen en voor roof-expedities. En de conflicten tussen de stammen waren vele. Angst lag over die hele samenleving: angst voor de marapoe, angst ook voor elkaar. Op bezit werd geen acht geslagen, op mensenlevens evenmin. De adat, de vastgestelde leefregels, dááran moest ieder onderworpen zijn. Vandaar de grote betekenis van pijn, boog en speer. Want het was wel zo, dat naarmate je je eigen kracht beter kon ontwikkelen, de marapoe je ook beter gezind was! En verder: telkens maar weer offers,

grote en kleinere om die geestenwereld tevreden te stellen. In het verleden zelfs tot aan mensenoffers toe. En vandaag komen die ook nog naar voren, zij het niet door doden van mensen; wel worden ze op-geofferd, bijv. in het uithuwelijken van meisjes, die dan ná een of twee jaar „opgeborgen” zijn in het huis van haar „bezitters” en daar geen enkele uitweg meer hebben. Die tyrannie van de marapoe, van de adat, woekert als onkruid voort op de akker van Soemba. En het zaad van het evangelie gaat — zo lijkt het — daaraan tenonder. Deze korte schets geeft aan, wat ons in de Schriften tegenkomt als de macht van de wereldgeesten (Col. 2: 20). God heeft de mensheid, die van Hem afwijkt, dááran overgegeven (Rom. 1). Maar tegelijk doet Hij Zijn evangelie, de blijde boodschap van verlossing en bevrijding uitgaan. De macht van de demonen, van de wereld-geesten wil Hij door de kracht van Zijn Heilige Geest breken, stuk maken. Hij is daarmee bezig, de eeuwen door. Ook op Soemba. Hij is bezig. Gelukkig, want bij Hem is macht. En onze steun aan de Soembanese broederschap zij dáárop gericht, dat we Hem aanhoudend vragen: toon Uw macht, verstoor de werken van Satan, van de demonen en doe Uw rijk komen!

kerknieuws

PREEKBEVOEGDHEID — De regio Utrecht verleende, na gehouden examen, preekbevoegdheid aan de heer D. F. Olivier, Mauritsstraat 76, Utrecht, tel. 030-514727.

BEROEPBAAR — De regio Utrecht heeft praeparatoir geëxamineerd en beroepbaar gesteld: Kand. P. Veldhuizen, Hoekstraat 42, Spakenburg, tel. 03499-4259.

STEENWIJK OOSTWIJKSTRAAT 92

Het bestuur van de Ver. voor Geref. Schoolonderwijs vraagt voor haar nieuw te stichten kleuterschool een

hoofdleider

Sollicitanten dienen belijdend lid te zijn van één der Geref. Kerken in Nederland.

Inlichtingen bij en sollicitaties aan
D. Boonstra, h.d.s.,
Oostwijkstraat 90, Steenwijk,
tel. 05210-2930.

PLAATS UW FAMILIEBERICHTEN IN DIT BLAD!

MARTHA-OORD

Gereformeerde Stichting voor Bejaardenzorg

Marthalaan 5, Enschede, telefoon 053 - 313665

(112 verzorgingsplaatsen, 64 zorgwoningen)

Binnen onze organisatie ontstaat de functie van

adjunkt-direkteur

De functie is tweeledig.

Enerzijds de naaste medewerker van de directeur en tevens zijn plaatsvervanger, anderzijds een echte staffunctie met als taak praktijkbegeleiding en de bezigheidstherapie.

Sollicitanten dienen in het bezit te zijn van het diploma Verplegende A en/of B.

Graag zou het bestuur in contact komen met sollicitanten die per 1 januari 1979 of eerder in dienst kunnen treden zodat er sprake kan zijn van een ruime inwerk-periode.

Sollicitanten dienen lid te zijn van een van de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt of de Christelijk Gereformeerde Kerk.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij de direktice,
Mevr. J. N. Smit-Reedijk.

Sollicitaties kunnen gericht worden aan de secretaris van het bestuur, de heer H. Jaspers, Oldenzaalsestraat 258, 7523 AG Enschede.

Voor al uw
handels- en familiedrukwerk - boeken en folders
is uw adres

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”
Nooitgedacht 3 Zeist

Verschenen:

Informatieboekje 1978

Onder redactie van Ds G. Janssen
128 pag. f 9,50

Bestel s.v.p. gecombineerd dat voorkomt hoge portokosten.

Verkrijgbaar bij de boekhandel en rechtstreeks bij de uitgever
BUIJTEN & SCHIPPERHEIJN - AMSTERDAM
Valkenburgerstraat 106 - telefoon 020-236612. Postgiro 22960

Redactieleden:

Ir. A. W. Biersteker;
Drs H. de Jong;
Mr. dr J. Meulink;
D. W. L. Milo;
Ds E. R. Postma
Drs W. G. Rietkerk

Adres van de Redactie:

Ds K. Muller,
Riouwstraat 59,
1521 SC Wormerveer
Tel. 075-282589

Adres voor de rubriek Kerknieuws:

Ds O. Mooiweer,
Volksparksingel 45,
Enschede. Tel. 053-310259

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”,
Nooitgedacht 3, Zeist.
Tel. 03404-12452

Advertentieprijs:

35 ct per mm.
familieberichten
30 ct per mm.
Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Abonnementenadministratie:

Kon. Wilhelminalaan 38,
Leersum. Tel. 03434-4288

Abonnementsprijs:

f 39,— per jaar of f 20,—
per halfjaar.
Buitenland f 45,— p. jaar
of f 60,— per luchtpost.

Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 november